

ti 7.1.2020

Taito- ja taideaineista: Täydennys kanteluuni 29.12.2019 oikeuskanslerille valtioneuvoston asetusten 45–46/2017 esittelystä

Tulkinta taito- ja taideaineiden (edellisiin mukaan luettuna liikunnan) sekä terveystiedon vapaaehtoisuudesta lukiokoulutuksen 18 vuotta täytettyään aloittaneille opiskelijoille edellisen lukiolain (629/1998) lailla 1499/2016, joka tuli voimaan 1.1.2017, muutettuun 7 §:n 2 momenttiin sisältyneen siirtymäsäännöksen yhteydessä sekä nykyisen lukiolain (714/2018) siirtymäsäännöksestä olevan 63 §:n 2 momentin yhteydessä riippuu siitä, miten suhtaudutaan lukioasetuksen (810/1998) asetuksella 45/2017 kumottuun 15 §:n 2 momenttiin kumoamisen tultua voimaan 1.1.2018. Tulkinta voisi olla toinenkin kuin kantelijan kahdessa kirjoituksessa 29.12.2019, ja tämä kirjoitus tarkastelee tätä kysymystä. Loppupäätelmänä kantelijalla kuitenkin on, että hänen ei tarvitse peruuttaa mitään aiemmista kirjoituksistaan.

Kumotun lukiolain 7 §:n 2 momenttiin liittyneen siirtymäsäännöksen nojalla ennen 1.1.2017 lukiokoulutuksessa aloittaneisiin opiskelijoihin sovelletaan siihen asti voimassa ollutta 7 §:n 2 momenttia, jonka mukaan taas taito- ja taideaineet sekä terveystieto ovat vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka 18 vuotta täytettyään aloittavat lukiokoulutuksen.

Mutta mitä tarkoittaa lukiokoulutuksen aloittaminen ennen 1.1.2017? Kaiketi sen, joka oli ollut lukiokoulutuksessa ennen 1.1.2017, on katsottava aloittaneen lukiokoulutuksen ensimmäisenä päivänään lukiokoulutuksessa ja täten ennen 1.1.2017. Vai olisiko päinvastoin ajateltava, että aloittamisajankohtia voisi olla useita ja toimittaisiin niistä viimeisimmän mukaan? Opiskelija ja oppilaitos saattaisivat olla eri mieltä tästä kysymyksestä.

Mitä tarkoittaa lukiokoulutuksen aloittaminen 18 vuotta täytettyään ennen 1.1.2017? Miten tätä kysymystä olisi tutkittava toisaalta vuonna 2017 ja toisaalta 1.1.2018 alkaen? Jos opiskelija oli ollut 18 vuotta täytettyään lukiokoulutuksessa ennen 1.1.2017 mutta ei alle 18-vuotiaana, hänen on tietysti katsottava aloittaneen lukiokoulutuksen 18 vuotta täytettyään ennen 1.1.2017. Lukioasetuksen 15 §:n 2 momentin mukaan sellainen opiskelija, joka oli ollut lukiokoulutuksessa alle 18-vuotiaana mutta joka jatkoi 18 vuotta täytettyään lukio-opintojaan vähintään vuoden katkoksen jälkeen ennen 1.1.2017, oli katsottava aloittaneen lukiokoulutuksen 18 vuotta täytettyään ennen 1.1.2017. Mutta miten on sellaisen opiskelijan tapaus, joka oli ollut lukiokoulutuksessa alle 18-vuotiaana ennen 1.1.2017 mutta joka 18 vuotta täytettyään jatkoi lukio-opintojaan vuonna 2017 vähintään vuoden katkoksen jälkeen? Lukioasetuksen 15 §:n 2 momentin mukaan opiskelijan katsottiin aloittaneen lukiokoulutuksen 18 vuotta täytettyään päivänä, jona hän

jatkoiki lukio-opintojaan ja täten vasta vuonna 2017. Entä miten on sellaisen opiskelijan tapaus, joka oli ollut lukiokoulutuksessa alle 18-vuotiaana ennen vuotta 2017 mutta joka 18 vuotta täytettyään jatkoiki lukio-opintojaan vuoden 2017 jälkeen joko oltuaan lukiokoulutuksessa myös vuonna 2017 tai sitten ei? Lukioasetuksen 15 §:n 2 momentti ei enää ollut voimassa. Tällöin on kaikei katsottava opiskelijan aloittaneen lukiokoulutuksen ennen vuotta 2017 alle 18-vuotiaana. Mutta toisaalta tietyssä tapauksessa hänen oli siis vuonna 2017 saatettu todeta aloittaneen lukiokoulutuksen 18 vuotta täytettyään vuonna 2017.

Vai — ja tämä on uusi ajatus — pitääkö siirtymäsäännöksessä opiskelijan tilannetta ennen 1.1.2017 tutkia myös 1.1.2018 alkaen ajatellen, että lukioasetuksen 15 §:n 2 momentti olisi edelleen voimassa, kuten se oli joka tapauksessa voimassa ennen vuotta 2017, vaikka itse lukiolain siirtymäsäännöksessä ei puhuttukaan mitään mistään lukioasetusta koskenevasta siirtymäsäännöksestä? Tätä vastaan puhuisi kuitenkin se, että asetuksella 45/2017 poistettiin 30.1.2017 alkaen lukioasetuksen 1 §:n 2 momentista säännös, joka oli ristiriidassa 1.1.2017 voimaan tulleen taito- ja taideaineiden sekä terveystiedon opetuksen vapaaehtoisuutta koskeneen lukiolain muutoksen tähden; poistaminen oli siis peruuttamaton.

Mutta, jos mahdolliset lainsäädännön yleiset periaatteet sittenkin vaatisivat, että lukioasetuksen 15 §:n 2 momenttia edelleen sovellettaisiin myös vuoden 2017 jälkeen tulkittaessa siirtymäsäännöksessä opiskelijan tilannetta ennen vuotta 2017, niin toisaalta opiskelijalle kerran vapaaehtoisiksi muutuneet taito- ja taideaineet sekä terveystieto (hänen suorittaessaan lukio-opintoja aikuisille tarkoitetun lukiokoulutuksen mukaisesti) eivät silloin voisi palautua pakollisiksi ja toisaalta lukioasetuksen 15 §:n 2 momentin kumoaminen asetuksella 45/2017 ei olisi ollut virheellistä siirtymäsäännöksen suhteen.

Kuitenkaan mistään tällaisesta lainsäädännön yleisestä periaatteesta ei kantelijalla ole varmaa tietoa. Varmuuden vuoksi kantelija halusi silti tuoda tämän seikan esiin.

Kantelija: matematiikan dosentti Jouni Luukkainen

puheenjohtaja, Pääkaupunkiseudun ateistit ry [www.ateistit.fi]

Wallininkuja 2 C 53, 00530 HELSINKI

p. 045 2129 763; jouni.luukkainen@helsinki.fi

Lähetetty sähköpostitse:

Oikeuskanslerille (kirjaamo@okv.fi)

ja tiedoksi opetus- ja kulttuuriministeriölle (kirjaamo@minedu.fi)

sekä opetusministerin erityisavustaja Mika Parkkarille

(mika.parkkari@minedu.fi)